

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

"Danica" izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četert leta 1 gl. 20 kr. v tiskarnici sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za pol leta 1 gl. 80 kr., za 1/4 leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik. izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XLII.

V Ljubljani, 18. prosenca 1889.

List 3.

Kedo sem?

Kedo sem? — povej,
Ki dirjam naprej;
Naprej in naprej brez nehanja,
Naprej in naprej brez pehanja;
Kedo li zastavi mi tir?
Kedo mi ustavi moj dir? —

Verti prestrašné
Se moje koló!
Ne dojde me tica po zraku,
Sem kos celó solčnemu traku,
Sem urniši, kakor je blisk,
Bolj hiter ko zraka pritisk.

Nobena me stvar
Ne dojde nikdar;
Elektriki se posmehujem,
Še misel človeško spremljujem;
Da, hiter sem, drag, celo zlat, —
Gorjé mu, kedor je moj tat!

Sin zemlje, o čuj!
Me rabi, spoštuj;
Nikar me nikoli ne trati,
Odkupi si z mano raj zlati,
Do večnosti spremim te — čas —
Da veš zdaj, čegav je ta glas!

Radoslav.

Nektere iskrice za novo leto.

Dve zelo zelo važni prašanji ste ostali preteklo leto nerešeni: verska šola, in katoliški shod na Dunaju. Naša dolžnost je, pravi „Ver-einsblatt“, za to skrbeti, da ti prašanji ostanete na dnevnem redu. Kakor koli n. pr. malovredni so bili v prešnjem stoletju mnogi državniki, pravi list „die Kathol. Bewegung“, vendar der-

žava kakor taka je hotla biti kerščanska; sedaj pa prostomišljaki na to tišče, da bi bile deržave in njih postave brezverske, njih šole brezverske, vse brezversko! Toda kdor koli se znanjja z znanjem sv. križa, mu mora na tem biti, da bodo šolske postave in šole verske. Res ne vém, kako bi kerščen človek mogel mirno spati, ako bi brezverstvu služil! V novem letu tedaj naj se poganja vse za versko šolo, kar koli je kerščenega. Ravno imenovani list pravi, da življenje narodov bi se dandanes skoro moglo primérjati s tistim odpadom, ki ga sv. Pavel zaznamuje kot predhodnika Antikristovega (2. Tess. II., 3). Grehu 19. stoletja so se grozno nako-pičili, in zato se je bati, da se je šiba namočila.

Drugo potrebno je, da se mora katoliški duh poživljati. Naš narod je katolišk, pa v marsikterem oziru dremlje, mnogi celo spijo, — dostikrat vsled žganjepitja in gnanja po posvetnem veselji. Mnogim ni živeti, če ne norijo, ne plešejo in ne pijejo.

Veliko pomagajo k buditvi naroda sv. misijoni; zato slama-liberalci tako pihajo zoper misijone. Tedaj le dosti ljudskih misijonov! To bo veliko pomagalo, da bo naš narod goreče se poganjal za vsako dobro reč. Tudi kaki katoliški shodi bi ne škodovali.

Sramota je dalje, ako katoličan prebira sv. Cerkvi sovražne liste in časnike, — še večja sramota in smertni greh je za tiste, kateri take spotikljivosti pišejo, zakladajo, na svetlo dajejo in razširjajo! V novem letu tedaj se poboljšajmo tudi v tem, da nas ne zadene šiba, ki se obeta.

Težko butaro si nakladajo na vest starši in oskerbniki, kateri ne skerbé v resnici za kato-liško odgojo otrokom, ali ki jih celo v neke

liške šole dajejo. Ubogi otročiči v tacih rokah! Bog bo njih duše tirjal od nemarnih staršev in oskerbnikov.

Vsi stanovi naj se v novem letu s celim srcem obernejo k Bogu! Cerkvene zapovedi, kakor božje, vežejo pod smertnim grehom. Kdor opušča sv. mašo ob nedeljah, ni v milosti božji. Kdor ne spolni saj o velikonočnem času svoje katoliške dolžnosti, ta ni več sin, ni več hči sv. Cerkve. Kdor post zaničuje, petka ne spoštuje, je gerši od turka, kateri vestno spolnuje svoje veliko terse poste, kot so naši.

Moški v glavnem mestu premalo hodijo h kerščanskemu nauku, ki se goreče razlaga po vsih farnih cerkvah. Tudi Nemcem je zdaj dana prilika, da se v veri bolje podučijo, ker vsako nedeljo čast. P. Loinger ima v uršulinski cerkvi kratek, pa prav močno zanimiv kerščanski pouk v nemškem jeziku. — O učenih P. Klinkovströmovih pridigah v stolnici smo govorili že o drugih prilikah.

V katoliški „kazini“ na Dunaju je govornik Stöber vsim družbenikom serčno klical: da naj se pogumno v novem letu vojskujejo zoper laž in obrekovanje (ki se tolikrat sliši od framasonov zoper katoliško Cerkev in njeno duhovstvo). To naj velja tudi Slovencem.

Božič v Rimu.

(Konec.)

V naših cerkvah je mnogo raznoterih slik in kipov, ki predstavljajo svetnike Božje; to je dobro in prav, ako so svetniki dostojno izdelani in namesteni. Ali premalo je po naših cerkvah slik in kipov predstavljajočih življenje Kristusa in Device Marije, dogodb in osebnega bivanja Gospodovega na zemlji. Mi nismo samo duhovi: toraj potreba nam je vidnih reči, ktere nam predstavljajo verske resnice in dogodbe spred oči. Ne dá se dopovedati, koliko moč do duha našega imajo lepe, vzvišene in svete predstave, veličastna oprava cerkve in slovesno zverševanje presv. službe Božje.

Častitljive in dostojne so božične jaslice v slavni in velekrasni rimski cerkvi „Marija Trastevere.“ Ta bazilika je tako lepa in veličastna, da se zamore šteti med naj lepše cerkve v Rimu. Razdeljena je s krasnimi marmornimi stebrovi v tri velelepe ladije, ob koncu teh ladij je povprečna ladija, v katero se dospě po peterih marmornih stopnicah; iz te ladije je vhod v tri prezbitერიje. Vse stene v povprečni ladiji in v prezbitერიjah so okinčane z mozaičnimi podobami. V srednji

glavni prezbitერიji, zgoraj v sredini, sedi Kristus, Kralj večne slave, na prestolu; poleg Njega ob desni sedi na prestolju brezmadežna njegova deviška Mati Marija, kronana Kraljica nebes, zemlje, angeljev in svetnikov. Na strani Kristusovi stojijo čveteri, na strani Marije D. trije sv. cerkveni učenci. Malo nižje je presv. Jagnje Božje, vsako stran Njega po šest ovčic, znamenajočih 12 apostolov. Okolo na steni so čveteri ss. evangelisti, sv. preroki in simboli verskih resnic. Glavni oltar stoji prosto pod krasnim nebesom, ktereга nosijo čveteri stebri iz porfirja. Pred glavnim oltarjem na evangelijski strani je odpertina z napisom: „Studenec izvirek olja.“ Ker je oni sv. večer, ko se je Jezus v betlehemiški štalici rodil — mesto vode tukaj olje izviralo; znamenajoče, da novorojeno betlehemiško Dete — Sin Božji, pravi Bog-človek, je milost, mir in zdravilo donesel narodom na zemljo.

Stropovi v srednji veliki ladiji in v poprečni so čudovito umetno in velekrasno rezbarsko delo, bogato pozlačeno. V dveh stranskih ladijah so oboki z malimi kupolami (laterna), po kterih dohaja svetloba od zgoraj v notranje svete prostore. Na stenah srednje ladije so veleumne slike iz življenja bl. Device Marije in sv. rimskih marternikov. V tej cerkvi se zamore iskreno moliti, Božjo Mater Devico Marijo častiti. — Nebeške milosti čudovito rosijo v dušo. — Tudi tu se osobito slavno obhaja rojstvo Boga in Gospoda našega Jezusa Kristusa. V cerkveni lopi so vzdane plošče iz grobov v katakombah.

V omenjenih treh bazilikah v Rimu se Božič obhaja osobito slavno, in te so: Marija Velika, Araceli in Marija Trestevere, ker v vseh teh so zgodovinske reči od rojstva Kristusovega. Toda v vseh bazilikah in cerkvah Rima so lepe in mile jaslice, povsod se slavno in veličastno obhaja rojstvo Kralja nebeškega in Zveličarja našega. To pa tako, da pri nas nijeden si tega domisliti in zapopasti ne more, ako ni sam vidil, slišal in čutil, vse opisati in dopovedati se ne dá.

Božična osmina se slovesno opravlja v jutro in zvečer. Sv. Janeza evang. dan je v Rimu zapovedani praznik; ta dan je velika slovesnost pri Materi vseh cerkev, v lateranski baziliki. Ta dan so odkrite glave ss. apostolov Petra in Pavla v shrambi nad glavnim papeževim oltarjem. Z veliko cerkveno slovesnostjo, z molitvami, pretresljivimi govori in zahvalo se sklone zadnji dan leta že zvečer v vsih cerkvah večnega mesta. Novo leto 1888 s slavno petdesetletnico masništva, zlato mašo sv. očeta Leona sem vam že popisal. Molimo iskreno vsaki dan, zlasti sv.

rožn. venec, za našega ljubega in slavnega sv. očeta in v njegov namen.

V dan razglašenja Gospodovega, praznik sv. treh Kraljev, je naj večja slovesnost v cerkvi sv. ap. Andreja „dele Valle.“ V veliki prezbiteriji je oltar ves zakrit, na njem je betlehemska šalica, v nji Devica Marija z Božjim Detetom v naročju, zraven sv. Jožef; pred njimi pa sv. kralji s svojim spremstvom; vse v pravi velikosti in v pravi tkaninski obleki. Ti kipovi so umetniško delo, kakor bi bili živi, vse je v toliki pobožnosti, spoštovanju, sv. strahu, ljubezni, častitosti in veselju, da misliš, ravno sedaj se to godí v Betlehemu. Premnoge luči, sveče, razsvetljujejo oltar in to imenitno sv. predstavo, ter vse prostore velikanske cerkve; okna so zagernjena. Ta slavni praznik in vso osmino njegovo se tu služba Božja opravlja v vseh različnih obredih cerkvenih in v različnih jezikih: latinsko, gerško, slavensko, armensko, sirsko, kaldejsko. — V vseh teh jezikih se mašuje po obredu dotične cerkvene okrajine. Vsi ti različni obredi cerkveni so starodavni in od apostoljskih časov, večinoma vzhodnjih krajev. No, pa tudi dominikani in milanska cerkva imajo obred liturgični, različni od rimskega, pri nas navadnega. Vsi ti obredi so častitljivi, pomenljivi in poterjeni v sv. katoliški Cerkvi. Govori v tej cerkvi, sv. Andreja della Valle, so ta slavni praznik in vso osmino v vseh glavnih jezikih narodov na zemlji. Ravno to leto 1888 bili so narodi iz vseh pokrajin zemlje iz vseh jezikov zbrani pri verhovnem sedežu apostoljskem, pred namestnikom Kristusa Jezusa, pri zlati maši sv. Očeta Leona XIII. Zategadel bilo je toliko različnih narodov in jezikov v tej cerkvi pri slovesnostih razglašenja Gospodovega. Vsaki so v svojem jeziku slavili Boga Očeta vseh, hvalili očitno in glasno, in to: v govorih, molitvah, petju in pri sv. liturgiji nekervave najsvetejše daritve nove zaveze.

Predragi verni Slovenci! slabotno sem vam opisal nekoliko prej in sedaj slavnosti zlate maše sv. Očeta in Božič v Rimu. Prosim, zapomnite si in kolikor je vsakemu moč, naj stori in vstanovi, kar je slišal lepega in dobrega, pri sebi v dom in cerkvo, da bode naše kerščansko in cerkveno življenje, praznovanje svetih godov, lepota, — slike, kipovi in predstave svete v hiši Božji vedno popolnši, lepši in vzvišenejši. Vse pa v večjo slavo Božjo in zveličanje duš!

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. († Jakob Milavec.) Pretekli petek zvečer smo pri sv. Krištofu materi zemlji izročili truplo

preblegega mladeniča, mojstra J a k. M i l a v e c a. Upam, da mi bodo vsi čitatelji „Zgod. Danice“, kateri so ga v življenji poznali, priterdili, da tak pač zasluži, naj se mu ohrani vsaj kratek spominček v tem cerkvenem listu. Pogreb ta ni imel posebne šunne slavnosti; a vendar je bil dostojen, ganljiv. Štiri družbe so ranjcega spremljale s svojimi zastavami: katol. družba rokodelskih pomočnikov, katoliška družba, Šišenska čitalnica, in sokol; mnogo duhovnov in veliko svetnih prijateljev pokojnikovih se je pogreba vdeležilo, čeravno je bilo vreme neugodno. Pevci so mu zapeli ganljivo žalostinko pred novo hišo rokodelskih pomočnikov, kjer mu je bilo poslednje stanovanje, in na grobu. Vse to svedoči, kako priljubljen je bil pokojnik pri občinstvu.

Naj vsaj na nekatere verline ranjcega opozorim. Že od mladih dni je bil jako pobožnega serca. Iz Planine, njegovega rojstnega kraja, izvedel sem, kako je bil mali deček čislán in priljubljen pri duhovnih in v grajščini, kamor je spremljal domačega gospoda, da mu je pri sv. maši stregel. To sveto opravilo mu je bilo še pozneje kot mojstru priljubljeno in pri mnogih prilikah ga je kaj spodbudno opravljal. Ranjki šentviški župnik gosp. Anton Potočnik, takrat župnik v Planini, je takoj spoznal nadarjenost in dobro serce pridnega Jakca in močno je nagovarjal stariše, naj ga dajo v Ljubljano v šolo. Oče je bil zadovoljen s tem, mati pa je branila, nekaj menda zato, ker se je od dobrega otroka težko ločila, še bolj pa zato, ker dobri ženci ni šlo v glavo, kako bi mogel sin ubožnih starišev „na duhovsko študirati.“ Blagi pokojnik je večkrat obžaloval, da se ni bila spolnila želja plemenitega mu prijatelja, g. župnika Potočnika. Pa je tudi prav, saj v svetnem stanu enako potrebujemo izgledno katoliškega življenja. In izgledno je bilo življenje pokojnega mojstra Jakoba; ostal je hvale vreden značaj do zadnjega: bil je ves čas nehlinjeno pobožen. Slišal je sicer večkrat kako grenko zabavljico zarad tega od lahkomišelnih posvetnjakov; a značajni mladenec se za to ni zmenil, marveč odgovarjal je na tako zbadanje mirno s tem, da je dalje zvesto spolnoval kerščanske dolžnosti: pogostokrat svete zakramente sprejemal, vsaki dan, če je bilo le moč, šel k sveti maši, ob nedeljah in praznikih bil navadno pri več ss. mašah in pridigah in še pri kerščanskem nauku, če le ni bilo posebnih zadržkov; rad se je vdeleževal še drugih pobožnosti, in mnogokrat si ga videl tudi zvečer po trudapolnem delu pred svetim Rešnjim Telesom pobožno moliti; bil je ud „katoliške družbe“ in proti zadnjemu tudi „Vincencijev brat“ itd.

Druga lepa lastnost pokojnikova je bila ta, da je bil sam vedno veselega serca in jasnega lica, in da je želel v vsaki družini še druge vedriti in pošteno razveseliti. Kdor je v ožji dotiki s kat. družbo

rokodelskih pomočnikov, bo znal ceniti njegovo obilne zasluge za prospéh tega društva. Ves čas ji je bil eden naj gorečnejših deležnikov. Veselje ga je bilo gledati, s koliko vnemo se je vselej trudil za uspešen izid društvenih slavnosti in veselje o božiču in o drugih prilikah. Navadno je vselej tudi sam nastopil s kako samostojno deklamacijo, ali v igrokazu. In ko so mu bile ob zadnji slovesnosti v proslavo štiri-desetletnega vladanja našega presvitlega cesarja (8. decembra) moči že tako omagale, da ni mogel več „na oder“, videti je bil med občinstvom kakor ptica, kateri so peruti pritržene. — Vdeleževal se je tudi pri družih društvih ter si je s svojo dobroserčnostjo pridobil splošno spoštovanje, in celo nasprotniki mu ga niso mogli odrekati. Odlikoval se je ob enem po svoji vnemi v slovenskem domoljubju in ravno ob neki taki svečanosti si je vsled slabega vremena nakopal kal bolezni, ki mu je slednjič ugasila v naj lepši dobi nadebudno življenje.

Če bi mu že hotel očitati kako slabost, očitati bi mu moral pred vsem to, da je bil „predober“ (se na družih zvestobo preveč zanesel), in zlasti to je bilo poleg dolge bolezni vzrok, da mu gmotno stanje v zadnjem času ni bilo povoljno.

Ker je pa konec življenja pri slehernem človeku najvažnija reč, naj še o njegovi lepi in spodbudni smerti zapišem nekaj verstic. Bolehal je dolgo časa, a dolgo časa tudi ključoval svoji bolezni, vedno pričakoval, da se mu na bolje oberne; vendar slednjič ga zmaga in na posteljo položi, ter ga muči še dobre tri tedne. Tudi v bolezni je bil šaljiv in vesel, ter silno potrpeljav. Komaj je že dihal, in če si ga vprašal: „Kako je?“ je odgovoril: „dobro“, ali pa: „obrača se na boljše“ itd. Proti koncu, seveda, postal je resnobniši, a vendar ves čas ves udan v voljo Božjo. Z veliko pobožnostjo je prejel svete zakramente za umirajoče in pisatelju teh verstic je še potlej omenil, kako zelo so ga v serce ginile lepe ceremonije sv. poslednjega olja. Tudi je rekel o drugi priliki: „Oh kako sem vesel, da sem poprej veliko molil, zdaj v bolezni ne morem!“ — Bil je do zadnjega pri popolni zavesti in kratko pred smertjo je še zdihnil: „O Gospod, sprejmi mojo dušo!“ in sam je še poprosil, naj mu luč prižgô.

Bodi toraj blagi pokojnik posebno priporočen v molitev in v posnemanje!

Imenik okrajine Sv. Križa čast. oo. Frančiškanov za l. 1889 kaže, da je v 12 samostanih: 75 mašnikov, 28 klerikov, 34 laikov, 24 bbr. terciarjev, skupaj 161 oseb. Naj stareja v redu sta Višnjegorca čč. pp.: Krizolog Greznik v Brežicah in Gilbert Gravelj v Karlovcu. Tretji pa sedanji provincijal prečast. P. Evstahij Ozimek, Šentvičan, roj. 1817.

Patrona vsega serafskega reda je presv. Marija brezmadežnega spočetja; patronstvo tukajšnje okrajine pa najdenje S. Križa. Zavetnik manjših bratov S. O. Frančiška je kardinal Janez Simeoni; vesoljni prednik vsega reda je prečastitljivi P. Bernardin Portu-Mavriški; tukajšne okrajine pa prečast. P. Evstahij Ozimek, drugič izvoljen 7. jul. 1886. Kustos in prokurator okrajine: Prečastiti P. Tadej Gregorič. Definitorji preč. PP.: Rudolf Dolinšek, Placid Fabijani, Viktor Jerančič, Krizolog Greznik.

Ljubljanski samostan, B. M. D. oznanjenje, opravlja faro, ter s 3 podružnicami šteje čez 9300 duš. Duhovniji na čelu je prečast. P. Kalist Medič, stalni definator, škofijski svetnik itd. V Ljubljani je sedež provincijalov. Vsih patrov z bogoslovci IV. leta vred je v Ljubljani 14 in 8 redovnih bratov.

Iz Amerike. (Sleepy Eye Brown Co. Minn. 27. dec. 1888. Novi boj med sv. Mihaelom in Luciferjem.)

Velečastiti gospod!

Pri odhodu iz Ljubljane ste me vprašali, ako bom kaj pisal kedaj, in sem Vam tudi obljubil. Pa vsakdanje novice berete v ameriškanih časnikih in kaj posebnega nisem imel za Vašo cenjeno „Zgodnjo Danico.“ Sedaj pa imam nekaj, in vem, da pravi verniki Vašo „Zgodnjo Danico“ radi berejo, in posebno še kaj novega iz Amerike; torej ako Vas bo volja sledečo dogodbico natisniti, me bo jako veselilo.*)

Sedem milj od malega mestica Sleepy Eye, v Minnessoti, naselilo se je vsakterega ljudstva: katoličanje, luteranci, metodisti, baptisti, prostozidarji, in kdo vé, kaj vse. Kraju so pred tremi leti dali imé Morgan. Naš gospod misijonar Janez Tori so obiskali tudi tamkaj katoličane, in v mali leseni hišici so darovali sv. mašo, potem so začeli misliti, kako bi se postavila hiša Božja, ko je ljudstvo katoliško verno, pa revno; in ko so potem prevideli, da ljudstvo ne more začeti, začeli so sami. Ko so dobili priméren prostor od poštene katoliške družine brezplačno, so oznanili, da bojo začeli koj zidati katoliško cerkev. To pa prostomavtarjem ni šlo v glavo. Eden, pravi sovražnik naše sv. vere, je rekel: to pa že ne bo šlo, in precej se je naročil na časnik z imenom „Lucifer“, in dajal ga je vsim brati, kdor je hotel, brezplačno. Gospod župnik, ko so to zvedeli, so rekli: „Dobro, on se je naročil na Luciferja, jaz bom pa cerkvico posvetil svetemu Mihaelu; ko je sv. Mihael Luciferja zmagal v nebesih, bo ga gotovo tudi na zemlji!“

*) Prav lepa hvala in prosim večkrat kaj. Serčno pozdravljeni! Vr.

In lej! cerkvena ni bila še do verha zidana, že je imel prostomavtar zgubo, ker eden njegovih naj bolj zagrizenih pristašev se mu je izneveril in prosil gosp. župnika, da naj ga sprejmo zopet v sv. Cerkev z družino vred; bil je namreč odpaden katoličan, in rekel je, da mu vest ne dá miru. Gosp. župnik mu obljubijo, da bodo sprejeli njega in družinico zopet v katoliško Cerkev tisti dan, ko se bo opravljala prva sveta maša v novi cerkvi, ako bo prišlo vse zbrane občine v cerkvi spoznal svojo zmoto in prosil odpuščanja, kar je mož z veseljem obljubil.

Kmalopotem udari konj moža tako nevarno na persi, da se je bilo naj hujšega bati, in mož je prosil katoliškega duhovna, da se z Bogom spravi. Ko so prišli naš gospod župnik s svetimi zakramenti k njemu, obljubil je, da hoče biti verni katoličan, in v pričo dveh kerščanskih mož je preklical svojo zmoto. Ko je bilo vse dovršeno, prejel je svete zakramente; potem pa je v veselje vsih kmalo ozdravel in zdaj je priden in vnet katoličan z družino. Tako je mož še poprej spolnil svoje želje kot se je mislilo.

Tisti pa, ki se je naročil na časnik Lucifer in ga dajal brati ljudstvu ter osramotil naše duhovne, prišel je v gostilno, tukaj imenovano „Sallon“, in začel po svoji navadi gerčiti našo sv. vero in duhovstvo, — in ko je začel še čez našega gosp. župnika nekaj čeljustati, primejo ga prav pošteni možje in bacnejo na ulice, — in ko bi bil mož počasi premikal noge, mogoče, bil bi dobil še kaj družega. — V tem kraju možje dostikrat sami sodijo in pa zlasti še, ako se kaj reče čez naše dušne pastirje.

Tako vidite, je Lucifer propadel, cerkvena pa je dodelana in posvečena sv. Mihaelu. J. J. M.

Don Bosko pomaga!

„Bollettino“ v Torinu za mesec januarij je prinesel naznanilo, ki mora razveseliti slehernega, kdor je že kaj slišal o velikem Don-Bosku.

Naslednik Don-Boskov preč. g. Mihael Rua pravi, da dan na dan dobiva pisma, v katerih se mu naznanjajo milosti, ki jih ljudje prejemajo na priprošnje pokojnega Don-Boska. Že več stotin ima tacihi sporočil. Naprošen, razglasil je naslednjo dogodbo, ki pa pripominja, da se ne išče večja verjetnost kot človeška, t. j. osebe, ki je pomilostena, in g. župnika, ki je to naznanil. Povedano bodi tukaj ob kratkem. Mlada žena je že polpeto leto imela neko hudo nadlogo, da je bila primorana občinstva se ogibati in da tudi težjih domačih del ni mogla opravljati. Umetnost ni imela zoper to pomočkov in zdravniki so poslednjič obupali ter zagotavljali, da bolezen je neozdravljiva, smertna. Uboga žena je iskala pomoči na dveh božjih potih; toda Marija D. je hotla na po-

skušnjo djati zaupanje pobožne žene in razodeti svetost svojega častivca Don-Boska in je odlašala milost skazati.

Preteklo je štiri dni, ko so jeli opravljati 9dnevno k Mariji Pomočnici (ktera je že o Boskovem življenju toliko milost skazovala) in pa k Don-Bosku, kar se bolni jame nepričakovano zelo boljšati, in boljšanje je vedno napredovalo brez zdravil.

Štiri mesce je bilo od tega (pismo je od 19. novembra 1888), in neprestano se je čutila zdrava in brez pritežnosti je opravljala težke hišne opravila. Vedno pa med nezmernim veseljem in iz polnega serca ponavlja zahvalo: — Don Bosko mi je pridobil milost od Matere Božje: zdravniki so govorili, da sem neozdravljiva: vsa poterjena zdravila niso pomagala: kolika britkost za mene!... nisem še cunjic svojih otrok več mogla prati, ne devati jih v posteljo: res, res, Don Bosko mi je pridobil milost! Oh ne — ne bom ga pozabila vse svoje žive dni — tolikega dobrotnika!... Zame je Don Bosko svetnik!...

Poslal in poterdil je resnico župnik D. Luigi Brocca v „Pessina Cremonese.“ Soprog in soproga sta: „Miglioli Andrea“ in „Minuti Clementina.“

Razgled po svetu

Na Laškem vse želi miru med državo in sv. Očetom. Celo nekdanji garibaldovski stotnik Fazzari je v tem pomenu pisal sv. Očetu in kralju Humbertu. Sv. Oče so ob koncu svojega jubileja pisali mnogim škofom posebej ter so se jim zahvalili za njih serčna voščila.

Mladolaško. Kako obrača denar vlada, ki katoliško Cerkev pleni, kaže med drugim poslanec in general Mattei. Le-tá je pri orožni predlogi v zbornici glasoval nasproti. Vzrok pa je ta, ker ne zaupa sedanjí vpravi, akoravno je sam vojak. Razglasil je med drugim to-le: Ko je n. pr. ministerstvo pred nekaj časom določilo premeniti častniško uniformo, se je mesec dni poprej to naznanilo dvema založnikoma in so se skrivno poslali njima tudi obrazci, ter sta s tim bila kos sama prevzeti to izdatno naročilo v kvar državi in drugim prosivcem. General je sumil, da je sedaj tudi za puške zahtevana svota gotovo tudi v zvezi s kako „mračno dogodbo, kakor se je to že večkrat zgodilo v vojnem ministerstvu.“ In zbornica je dovolila za nove puške silno svoto 49 milijonov lir, ter bo Italija sedaj imela več pušk kot vojakov! Z Matthei-em so bili edinih misel tudi drugi poslanci iz vojaštva, ki so torej pred glasovanjem zapustili zbornico.

Torin. (Odhod misijonarjev.) Apostoljski namestnik Mons. Ivan Cagliero, ki je bil prišel iz Patagonije v Torin, se je 7. prosenca vernil v svoj

misijon. Vzel je seboj 50 misijonskih tovaršev in delavcev. V cerkvi Marije D. Pomočnice je bilo navadno veliko poslovljenje tisti dan. — Preteklo leto, pripoveduje Don Mih. Rua, so poslali od ondod v Ameriko 60 misijonskih ljudi in posebej 20 redovnic Marije D. pomočnice — vse to v časni in večni prid ondotnih zapuščenih patagonskih in družih divjakov. Koliko pa so po Evropi dobrega storili Boskovi Salezijanci, za popisovanje tega bilo bi treba veliko časa in papirja.

V Varšavi je Msr. nadškof Popiel obhajal svojo škofovsko 25letnico. Vsi poljski škofje in mnogi duhovni so mu prišli čestitat. Vsim varšavskim in poljskim listom, pravijo, pa je ruska cenzura ostro prepovedala, le verstico pisati o tem jubileju. Eden nemških listov pravi k temu: „Echt russisch!“ — Prusaki in Tiszovci v nekterem oziru ne delajo bolje. Se vé, da bi bilo svetovati ruskim bratom, naj ne smešijo sami sebe s takim neumnim fanatizmom.

Angleško. Kakor piše časnik „Tablet,“ po njegovem mnenju v Italiji tako hudo kipí, da se to razširja po Evropi, to je, gibanje v prid papežu. O tem je govoril sloveči angleški državnik Gladstone, ki to gibanje dobro umeva, umeva nagibe narodov ter je priterdil onemu, kar bo skoraj očitno mnenje vsega sveta. Priznal je namreč Gladstone naravnost, da stanje papežev je sedaj tako, da o tem nikakor ne more razsojevati en sam narod, da to ni kaka zgoli notranja politika. Gladstone govori nekako o mednarodnem sodišču, ki je potrebno, da se zagotovi papeževa varnost.

Gladstone se to dobo nahaja na Laškem in Crispievci se bojé, da utegne priti celo v Rim in pomeniti se s papežem zastran Irskega. Zato laški liberalni časniki grozno pihaajo. Berž ko je laška vlada to slišala, je angleški vladi in Gladstonu samemu pisala, da naj ne hodi v Rim. Crispieva „Riforma“ sama pravi, da je zato zoper svobodo Irskega, ker papeža sovraži, češ: „mi smo unionisti, zato smo protipapeževci.“ Tedaj ker so Cerkev opletili, zato tudi katol. Ircem privoščijo zatiranje!... Ta fanatizem pač Gladstona mora še poterjevati v njegovih mislih.

I. Bratovske zadeve molitvenega apostoljstva.

(Dobri namení za mesec prosinec (januvarij).)

a) Glavni namen:

Da bi se Božje pravice Bogu cernile.

(Spis poterjen in blagoslovljen od sv. Očeta Leona XIII.)

(Konec.)

Molčimo o drugih brezbožnostih naših dni, le nekaj omenimo. Letos 1889 mislijo sovražniki Boga in vere obhajati posebne verste slavnost. Prostopidarski francoski in z njimi celega sveta nameravajo slaviti

1889 kot stoleten spomin na 1789, na leto velike francoske revolucije. Koliko je ta pripomogla do brezbožnosti, je znano. Obseg modrosti in velikih djanj te prekucije pa zró njeni otroci v zloglasnem razglasu človeških pravic od dne 8. julija leta 1789. Hlineč se, kakor se znajo sploh prostopidarski vodje, in ne manj z navadno priprostostjo na obrazu, veliki druhali lastno, „razglasí narodna skupščina v pričo in po volji naj višjega bitja človeške in državljanske pravice.“ In vendar je s tem celim razglasom skupščina, kar je seveda ravno hotela, prederzno in bebasto napovedala vojsko naj višjemu bitju, Bogu, ter v svoji neumnosti se pregrešila proti celemu človeškemu in državljanškemu pravnemu redu. Vsakako čerka v razglasu tega ne pové; tudi tu se kaže mojsterstvo v hlinjenji; a mi vemo, kako se je nam bati volka v ovčjem oblačilu, vemo, kako naj ločimo lažnjivega preroka od pravega: po njih sadovih jih boste spoznali. Prav taiste sadeže je takrat rodil liberalizem, ktereга vera sloni prav za prav na teh človeških pravicah, kakoršne godí še dandanes, akopprav se jih sam boji, akopprav jih ne mara za svoje spoznati. Rodí prav tiste sadove, pravim, če tudi v nekoliko predrugačenem redu, če tudi hitreje. In ker takrat še v mladenškem ognji in polni moški moči, skazuje jih v veliko strašnejši, kolikor moč kervavi in resnično zverinski in satanski podobi. In ti sadovi so: ateizem, nihilizem, anarhizem, socializem, parlamentarski in militarski despotizem, in slednjič v napoleonskih vojskah vzgleden militarizem. Oni dnevi, o kterih so naši očetje še vedeli pripovedovati, nam posebej pojasnujejo toliko povdarjane besede, v ktere so oblekli (zopet, kako hinavsko, kako lažnjivo) človeške pravice: prostost, enakost, bratovstvo. Dela ravno tistih ljudi, ki so ohripeli pri teh besedah, so z nogami teptala pravice človeške v grozni razjarjenosti: v imenu prostosti so tirali vse brate na enak način na morišče, in slednjič, trudni vednega morjenja, so hoteli v se brate na enak način narediti hlapce, hlapce jednega ali mnogih, v kterih rokah je bila moč. In tako se je moralo zgoditi, in tako se mora vedno zopet zgoditi, dokler se vedno na novo sejejo ona načela. Ni treba se množiti grenkosti današnjih dni, kazaje na zaničevanje, s kterim kljubujejo žalostne razmere tega časa liberalni svetovni vladi in že sto let stari prostosti in enakosti, stoletnemu bratovstvu. Tako mora priti, dokler se vedno na novo seje slabo seme.

„Na nebu ni bogov, in zbog tega ni pravice na zemlji!“ je zaklical enkrat v obupnosti vodja rimskih sužnjev sprevidevši, da se je zastonj trudil, da bi sebe in svoje tovarše rešil strašnega, nepravicega, nečloveškega bremena, ki jih je težilo. „Na nebu ni bogov!“ V tem se je prav izrazil; kajti: Edinega, pravega Boga, ki biva v nebesih, so ljudstva zgubila, in bogovi ajdovski, h kterim so se obrnila, so hudobni duhovi, gospodovavci tega sveta temín. „In zato ni pravice na zemlji!“ Vir pravice, Gospoda v nebesih, so ljudje zapustili, ter se zato vdali oblasti hudobnega sovražnika, ki ne pozná druge postave kakor le moči, kakor njega samega žene z vso silo sovraštva in zavisti proti našemu rodu, kako naj bi ljudi v njegovem smislu gnala v časno in večno pogubo, gnala z vso silo vseh izpreženih strasti. Tu je mir ob tla, in vname se vojska vseh proti vsem; in konec tega boja na življenje in smert

ni sprava in vpravna, kakor bi vsakdo mislil; boreči se slednjič vendar-le ne pripoznajo eden drugemu pravic in dolžnosti, temveč premagani postanejo do cela sužnji, popolno brez vsake pravice, če se jim že sploh oziraje na zmagovavčevo korist pustí življenje. Gorjé zmaganim! se pravi, ali: moč gre pred pravico; in vse človeka nevredno stanje se potem tako sirovo kakor bebasto zaznamuje z besedo „boj za obstanek.“

Jezus Kristus je prišel ter je močnega, ki je imel svet v svoji oblasti, premagal kot močnejši. Oznanil je iz polnosti svojega božjega Serca postavlo ljubezni, ki ne dá in ne pustí le vsakemu, kakor zahteva stroga postava, temveč po kateri mi ljudém vse storimo, kar želimo, da naj tudi drugi nam storé. V veri v Jezusa Kristusa in v nadi do dedščine večnega življenja se spoznajo ljudje zopet kot otroci Božji, otroci enega Očeta, kot bratje z enako pravico in z enako svobodo, bodi si kdo gerk ali jud, gospod ali hlapec, moški ali ženska.

Je tedaj ničeva priprostost, če nekteri menijo, da so „neumerljiva načela od 1789,“ kolikor je v njih resničnega, prinesla nekaj čisto novega na svet. Tega še celo možje od l. 1789 sami niso mislili; temveč vedeli so prav dobro, da pravice, o katerih so govorili, so ljudém v serce zapisane, da so bile od Boga večkrat razodete in od Kristusa slednjič popolno pojasnjene; da, prav dobro so vedeli, da prostost, enakost in bratovstvo so kerpe raztergane kerščanske zastave, in zdelo se jim je za takrat prav primérno, da so se ž njimi lepe delali.

„Sto let pozneje,“ je pisal one dni jeden naj plemenitejših Francozov, „se bodo toliko glasneje oznanjevale Božje pravice, in po hinavskih prekucijskih obljubah toliko časa slepljeno človeštvo bo v pripoznanje teh resnic vedno bolj spoznavalo naj varnejšo brambo svojih lastnih pravic in pravi vir svoje večne in časne sreče.“ V resnici je še ne pred letom naj silnejši mož našega časa med šumečim odobravanjem svojih narodnih pristašev očitno pripoznal božji strah, in mladi vladar naj mogočnejše države je sklenil, vladati po Božjih pravicah. Toda še celo taki glasovi se zgubljajo v divjem kričanju nevére, ki gospoduje nad očitnim mnenjem, posebno dokler jih primérna djanja bolj ne podpró. Da, toliko časa bo Leon XIII sam silni oznanovalec božjih in človeških pravic, ob enem pa tudi v svojem mučnem stanu vzgled, kako zelo se še teptajo te pravice. Hitimo mu toraj pomagat z molitvijo, in oznanujmo z njim Božje pravice, serčno spoznavajoč svojo vero, zahtevajmo Božje pravice za-se in za svoje otroke — svoje šole, za svoje vojake, za vse svoje javno življenje: svobodo Cerkvi in popolno razcvitanje Kristusovega kraljestva:

Pridi k nam tvoje Kraljestvo.

Posebni nameni:

26. S. Polikarp. Naši škofje. Več staršev. Važne volitve. Več dijakov. Nek prešestnik.

27. S. Janez zlatoust. Za poklic in vzgojo verlih pridigarjev. Cerkveni zbor v Galiciji.

28. S. Karol Vel. Knezi. Zastopniki katoliških zadév po državnih zborih naših dežel. Več občin.

29. S. Frančišk Sal. Red obiskovanja. Pospeševalci molitvenega apostolstva Serca Jezusovega bratovščine. Za prospéh dobrih katoliških šol in vzgojevališč.

30. S. Martina. Dobri posli. Prav veliko mladih ljudi. Več društev. Na duhu in na telesu terpeči.

31. S. Peter Nolas. Zapuščeni delavci. Vse poslane, pa še ne uslišane zadeve. Mesca januarija umerli in oni udje molitvenega apostolstva in Serca Jezusovega bratovščine, ki bodo umerli februarja mesca.

II Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje Naše lj. Gospé presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Herma-gora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomere, odpad in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. — Deklica, zanemarjena, da bi opravila l. sv. Obhajilo, in še nekaj zanemarenih otrok. — Eden naj huje zagrizenih sovražnikov sv. Cerkve, da bi ga Bog na mogočne prošnje N. lj. Gospé Jezusovega presv. Serca spreobernal; če pa to nikakor ni mogoče zaradi njegovih grehov zoper sv. Duha, — da bi ga saj ponižal in neškodljivega storil. — Zgubljen brat, da bi ga Bog na pravo pot pripeljal na priprošnje Marije in sv. Jožefa. — Da bi na prošnjo N. lj. G., sv. Jožefa, sv. Antona Pad. dobila ljubo zdravje, ker pri zdrav-nikih ni več upanja. Uslišanje se po Dan. razglasi.

Zahvale.

V prav hudem terganju sem po sv. Jožefu pomoč dobila, tako da se terganje ni več povernilo, ko sem še priporočila temu velikemu pomočniku. Hvala Bogu in sv. Jožefu!

Marija Gr.

Listek za raznoterosti.

Novosti. Die angebliche Toleranz der kathol. Kirche. V Katol. bukvarni. Kdor ima bolezen, ki se ji pravi „merzenje sv. Cerkve“, naj prebere teh 20 strani, — utegnejo mu pomagati k zdravju.

Bekenntnisse eines ehemaligen Freidenkers. Von Leo Taxil; — 353 strani. Tu veljá opomba o prešnji brošuri. Ta mož, ki se je pred 3—4 leti spreobernal, nadaljuje popravljati in preklicevati, kar je poprej kot grozovit framason hudega delal sv. Cerkvi. Knjiga ima 12 oddelkov; prvi je: „Meine Kindheit“; sedmi: „Krieg gegen Gott“; deveti: „Die Propaganda im Dienste des Bösen“; dvanajsti „Meine Bekehrung“...

Op. Za framasone, brezbožnike in za terpečo Cerkev je posebno dobro moliti. Poznamo človeka, ki vsak dan že več lét moli na ta namen s pristavkom:

„O Jezus, zavolj svojih britkost na Oljski gori se usmili framonov, brezbožnikov in terpeče svoje sv. Cerkve!“

† **Pri sv. Duhu** je 15. t. m. ob 10ih dopoldne za kozami umerl ondotni administrator č. g. Jož. Merjašec. Rojen je bil 22. sušca 1849 v Smledniku, posvečen 27. jul. 1873. — Ta je zdaj v malo dneh že četerti djanski dušni pastir, ki jih je pobrala nemila smert. Bog mu daj večni mir! — Ta bolezen hudo razsaja po Dolenjskem, kakor naznanjajo. Bog se smili ljudstva in duhovnih pastirjev — to je huda šiba!

Umetniška razstava podob v Ljubljani se napoveduje in hoče jo napraviti neko štajarsko društvo. Treba je zgodaj na to gledati, da se vmés ne vtepejo kake nespodobne podobe. Obče znano je namreč, da sramožljivost ni odveč lastna čednost umetnikov. Celó v cerkve včasí spravijo podobe, ki bi bilo bolje, da bi jih ne bilo. Ergo: Consules!

Velika Pratika za 1. 1889 zraven koledarja ima polno koristnega blaga na malem prostoru, kakor zaznamek za kolike (štempeljne). — sejmov. podobe in popis nekaj znamenitih mož, pouk o raznih rečéh, gospodarske skušnje in še mnogo drugzega. Ob kratkem: brez „Pratike“ se ne more biti pri hiši.

Zima pred šest sto leti. Na Bavarskem je bila leta 1288/89 tako gorka zima, da niso imeli kar nič snega. O Božiču je drevjo cvetlo in v mescu svečanu so zobali zrele jagode. V malem travnu pa je padlo veliko snega in nastopil je tolik mraz, da je drevje pokalo. Ker pa je bilo še zgodaj, je vse spet pognalo in bilo je tisto leto vse tako cenó, da je v Monakovem polmernik reží veljal 15 vinarjev, ovsá 8 vinarjev, 1 kokoš 1 vinar, in 12 jaje 1 vinar. Dninar je na dan zaslužil ob svojem po 5 vinarjev, s hrano pa po 3 vinarje. Bokál piva je stal 1 vinar. — Takrat je imel denar céno, blagó nič; zdaj pa ima blago céno, denar nič!

V ljudsko kuhinjo je bilo za pretekli mesec plačati od 113 dijakov 154 gld. 69 kr.; tudi še drugi troški so precej pobrali.

Pariz. Nekteri listi, med njimi na prvem mestu „Osservatore Romano“, se poganjajo za to, da naj bi se v dobi katoliškega shoda v Parizu obhajal ondi tudi občni shod katoličanov, na katerem bi se obravnavale osnove za obnovo svetne vlade sv. Stola.

Antonóm prijateljém.

*Vsim, katerim si patron,
Sprosi srečo, sv. Anton;
In ko vdari smertni zvon,
Spremi vse pred Božji tron!*

Dobrotni darovi.

Za dijaško mizo, Č. g. župnik Fr. Hoenigman 2 gld. „v spomin prve plače župniške.“ — Prečast. g. dekan Tom. Kajdiž 5 gld. — Poseben dobitnik z Gorenjskega 51 gld. — Gënja, Vikt. Meleer 1 gld. — V. r. grofinja Auerspergova s kontesama 3 gld. — Čast. g. župnik Ant. Jamnik 10 gld. — M. P. 30 kr. — Č. g. župnik Fr. Vohine 2 gld. — G. K. P. 15 gld. — Neimenovan 2 gld. — Č. g. župnik Fr. Jare 2 gld. — Prečast. g. kanonik A. Zamejic 10 gld.

Za opravo ubožnih cerkev naše škofije: Gospodičina Ivana Schreiter 2 gld. — Iz Šmihela pri Novem mestu 10 gld. 35 kr. — Po č. gg. Uršulinaricah 23 gld. 82 kr. — Iz Kamnika po č. g. Bl. Muhovu 40 gld. 78 kr. — Z Ledin 11 gld. — Iz Knežaka 10 gld. 50 kr. — Grofinja Sofija Auerspergova 7 gld. — Uršula Fabijan 50 kr. — Marija Fabijan 30 kr. — Frančiška Koračin 50 kr. — Iz Kranja po č. g. Jan. Gerčarji 61 gld. 50 kr.

Za misijonsko hišo v Kočevji: Preč. in čast. gg.: Župnik Jož. Nakus 10 gld.; kanonik dek. Mart. Skubic 10 gld.; oskerbnik Fr. Kadunc 2 gld.; župnik Mart. Narobe 5 gld.; župnik J. Mesar 2 gld.; župnik M. Preželj 5 gld.; Ekspoz. J. Škerjanec 5 gld.; župnik J. Kerčon 2 gld.; — župnik J. Kapus 2 gld.; župnik Andr. Petek 3 gld.; Pave, Kramar 2 gld.; župnik J. Mrak 5 gld.; g. Andr. Stritar 2 gld.; župnik Ant. Namre 1 gld.; Neimenovana 1 gld.; benef. Jan. Sakser 2 gld.; Neimen. 2 gld.; župnik Ign. Šalehar 5 gld.; župnik Mart. Derčar 5 gld. — Č. g. župnik Lor. Urbanija 3 gld. (Dalje prih.)

Za Marijanišče: Č. g. župnik Fr. Jare 5 gld. — Mil. gosp. prošt dr. Ant. Jare dečkom v razvedrilo 25 gld. — Čast. g. Fr. Pokoren 3 gld. — Čast. gosp. Jan. Müller 2 gld. — Gosp. vladni svétnik Josip Dralka 5 gld. — Čast. g. župnik Jernej Jare 2 gld. — Čast. g. Josip Jereb 3 gld. 80 kr. — Č. g. kaplan Fr. Rihar 20 gld.

Za sv. Detinstvo: Po preč. g. župniku J. Rozmanu 10 gld. — Č. g. župnik Fr. Jare 7 gld. — Iz Marijanišča 6 gld. za Božji blagoslov.

Za najpotrebniši misijone: Čast. gosp. župnik Fr. Vohine 2 gld.

Za družbo sv. Bonifacija: Gspënja, Vikt. Meleer 1 gld.

Za bratovščino za duše v vicah: Čast. gosp. J. Sakser 2 gld.

Za sirotišnico v Kočevji: Čast. gosp. župnik Fr. Jare 2 gld.

Za zidanje cerkve v Kočevji: Čast. g. župnik Fr. Jare 2 gld.

Za sv. Očeta: Č. g. župnik Fr. Jare 2 gld.

Za rokodelsko hišo v Novem mestu: Č. g. župnik Lor. Urbanija 2 gld.

Za bulgarski misijon: Iz Preserji kupon za tri „dinare“ (franke).

Za poškodvane Tirolce: Iz Preserji 1 gld.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Bern. v St.: Intencije sedanje so oddane, in prešnje opravljene. — G. J. K—r v Polomu: Vse bo vravnano. Pozdrav! — G. J. K—lj: Zastran „Dan.“ smo naznanili odpravnistvu in bode se vravnalo. Pozdrav!